

§ 159

DN:o KRS/663/06.00.00/2024

Utlåtande: Avslutande av köptjänst för allmänmedicinska avdelningen i Kristinestad

Utlåtandebegäran inkommen 22.10.2024

Stadsstyrelsens beslut:

Stadsstyrelsen i Kristinestad avger följande som stadens utlåtande:

Stadsstyrelsen i Kristinestad kritiserar den strama tidtabellen för givande av utlåtande. Att ge utlåtande på en så här viktig fråga på så här kort tid är oförsvarbart.

Bottenhavets Hälsa har i samarbete med Österbottens Vårdsområde beslutat att ändra enhetens verksamhet till en bedömnings- och aktiveringsenhet från och med 1.12.2024. Platsantalet fastställs till 14 patientplatser, och Österbottens vårdsområde kommer inte längre att använda tre platser med prestationsbaserat pris.

Österbottens vårdsområdesstyrelse skriver i sitt beslut om att avsluta den allmänmedicinska avdelningen eftersom det samägda bolaget haft svårt att rekrytera personal och i perioder har man inte sjukskötare i alla arbetsskiften utan endast närvårdare nattetid. Enligt Bottenhavets Hälsa har Österbottens Vårdsområde gett sitt tillstånd att vid behov kunna använda två närvårdare nattetid. Att å ena sidan ge sitt tillstånd till detta, för att i ett senare skede använda det som grund för stängning hör inte till ett bra samarbete. Under Bottenhavets Hälsas verksamhetstid har det hänt endast tre gånger att sjuksköterska saknats under nattsiftet. Som jämförelse kan konstateras att enheten i Laihela har under åtskilliga år endast haft närvårdare nattetid.

Det bör även påpekas att det är Österbottens vårdsområde som styr klienter till Bottenhavets Hälsa, dvs kundprofilen är inget som Bottenhavets Hälsa styr över, vilket kritiseras i protokollet från Österbottens vårdsområdesstyrelse.

Enligt lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) har *varje patient rätt till hälso- och sjukvård av god kvalitet. Vården skall ordnas och patienten bemötas så att hans människovärde inte kränks.* Att föreslå indragning av den allmänmedicinska avdelningen i Kristinestad, Mariehemmet i Kaskö, Pörtehemmet i Närpes samt att inte längre köpa tjänster av Geritrim i Kristinestad riskerar leda till att de enheter dit de människor ska styras från enheter som läggs ned, inte längre är av god kvalitet eftersom belastningen kommer öka markant. Detta kommer drabba såväl de klienter som styrs till de andra enheterna, som de som redan befinner sig på de enheterna samt den personal som jobbar där.

Kristinestads befolkning har den näst högsta medelåldern av alla kommuner i Österbotten. Av Kristinestadsborna är nästan en femtedel över 75 år, landets medeltal är ca 11%. Andelen äldre beräknas öka. Att dra in platser innebär att allt fler åldringar bor ensamma hemma utan något stöd. Detta är inte människovärdigt.

Österbottens vårdsområdesstyrelsens beslut inklusive konsekvensbedömningen är otillräckliga. Ledig kapacitet vid enheter i närområdet saknas, likaså konsekvensbedömning av att människor som bor längre ensamma hemma. Med färre

.....
Utdragets riktighet intygas

vårdplatser ökar risken att äldre personer tvingas bo hemma utan tillräckligt stöd, vilket kan påverka deras livskvalitet och säkerhet. Social isolering och bristande stöd kan leda till ökad psykisk ohälsa, vilket i förlängningen kan belasta andra vårdenheter. Med fler äldre som bor ensamma hemma längre riskerar även leda till ökat behov av specialiserad vård samt längre och dyrare vårdkedjor.

Konsekvensbedömningen innehåller att "båda språkgrupperna får i fortsättningen jämlik vård på svenska och finska" i det alternativ som gäller förändring, dvs att den allmänmedicinska avdelningen avslutas. Hur man kommit till denna slutsats går inte att utläsa. På vilket sätt garanteras jämlik vård i fortsättningen när det inte är klargjort vart klienterna flyttas eller vilken sorts vård de får i framtiden.

Konsekvensen "platsminskningen borde resultera i totalt 7-8 färre köare till 24/7-boenden, för att trycket på akuta allmänmedicinska platser i mitten och södra området ska öka oskäligt" är svårtolkad. Ska en indragning av en enhet leda till färre som står i kö till 24/7-boende?

Konsekvensen "Effekter av öppenvårdssatsningarna kommer med fördröjning". Detta är oerhört oroväckande. Om Österbottens välfärdsområde planerar indragningar av enheter och samtidigt driver att allt fler ska bo hemma, så måste processer och tillgången till vård vara välorganiserad och på plats.

I konsekvensbedömningen står det även att det kommit flera orosanmälningar om avdelningen. Till Bottenhavets Hälsa har endast en orosanmälan kommit för kännedom. Denna har utretts och inget avvikande har identifierats. Så att påstå att flera orosanmälan kommit om avdelningen stämmer inte.

Stadsstyrelsen i Kristinestad framför som sin starka åsikt att den allmänmedicinska enhetens verksamhet ändras till en bedömnings- och aktiveringsenhet i enlighet med det som förhandlats och kommit överens om i samarbete mellan Bottenhavets Hälsa och Österbottens välfärdsområde.

Paragrafen justerades omedelbart.

Beslutsmotiveringar:

Välfärdsområdesstyrelsen ger nu berörda kommuner möjlighet att avge utlåtande i ovanstående ärende innan slutligt beslut i ärendena fattas. Eventuella utlåtanden bör vara välfärdsområdets registratur till handa senast fredag 8.11.2024 kl. 16.00. Kristinestads stad har fått förlängd svarstid till 12.11.2024 kl. 10.00.

Hänvisning strategi:

En mångsidig vård nära kommuninvånarna.

Samarbetet inom den ekonomiska regionen och över regiongränserna är viktigt.

Konsekvensbedömning:

Utlåtandet ges inom utsatt tid.

Beslutsförfarande i stadsstyrelsen 11.11.2024:

Ärendet har avgjorts under sammanträdet.

Under diskussionen framförde stadsstyrelsen att man vill lyfta fram jämlikhetsaspekten och att invånarna i Österbotten inte behandlas jämlikt av välfärdsområdet. Man ville också meddela välfärdsområdet att man är villiga att förhandla för att säkerställa enhetens fortsatta verksamhet i Kristinestad.

På basen av diskussionen föreslog stadsdirektören två tillägg till sitt förslag:

- *Att verksamhet avslutas i Kristinestad innebär att Kristinestads invånare inte behandlas jämlikt med de som bor i orter dit vården centraliseras. Genom att koncentrera vård till några orter behandlas invånarna ojämlikt.*
- *Stadsstyrelsen i Kristinestad är redo att förhandla för att säkerställa enhetens fortsatta verksamhet i Kristinestad.*

Stadsstyrelsen godkände enhälligt stadsdirektörens ändrade förslag.

Ärende:

Kraven på inbesparingar för att uppnå ett positivt resultat i budgeten för 2025 gör att de allmänmedicinska avdelningsplatserna behöver minskas i en snabbare takt än vad som ursprungligen planerats. Ytterligare platsminskningar på enstaka avdelningar är inte tillräckligt, utan det behövs att en hela avdelningar avslutas. Med tanke på att platsantalet högst i södra delen av området och ingen minskning av boendeplatser planeras i Kristinestad föreslås att köptjänsten för vårdplatser på avdelningen i Kristinestad avslutas. Netto inbesparingen på årsnivå är ca 2,1 milj. euro. varav ca 1,8 milj. euro består av köptjänst från Bottenhavets Hälsa Ab och resterande del är minskning av välfärdsområdets egna kostnader för hyror, diagnostiska undersökningar, läkemedel och olika typer av stödtjänster. I sparsumman har beaktas att inkomsten för klientavgifter minskar med ca 250 000 euro. Att avsluta avdelningen ger samtidigt möjlighet att få behövlig personalresurs till hemsjukhus som välfärdsområdet har förbundit sig att ordna som service i hemmet. För utveckling av hemsjukhusverksamheten krävs en satsning på ca 150 000 € / år. Tillräckliga resurser för mobilt sjukhus förbättrar också förutsättningarna för invånarna att klara sig hemma. Fortsättningsvis behövs någon form av enhet för dagbehandlingar i Kristinestad och det kan vara aktuellt att tillfälligtvis utöka platsantalet på avdelningen i Närpes. Förslaget är att förhandlingar förs med Bottenhavets hälsa Ab med målsättningen att avsluta köptjänsten för avdelningsvården i Kristinestad från 1.4.2025.

.....

Beredare:

Mila Segervall, stadsdirektör (mila.segervall@krs.fi)

Föredragande:

Mila Segervall, stadsdirektör (mila.segervall@krs.fi)

Handlingar i ärendet:

- a) Österbottens välfärdsområde, protokollsutdrag § 217
- b) Bilaga § 217 konsekvensanalys Kristinestad